

DESCÂNTECE „DE SPARIET” (II)

VASILE S. CÂRDEI

Heilsprüche gegen Schrecken (II)

(Zusammenfassung)*

In der vorliegenden Nummer unserer Zeitschrift veröffentlichen wir andere Heilsprüche aus der Sammlung medizinischer Folklore des Arztes Vasile S. Cârdei und zwar die gegen Schrecken und Masern.

Die Mappe mit Heilsprüchen gegen Schrecken hat die Inventarnummer 11 253 und enthält 42 Texte. So wie im Falle der Heilsprüche gegen den „bösen Blick”, die in der Nr. 1/2016 der „Analele Bucovinei” erschienen, erwähnt der Verfasser nicht immer den Namen und das Alter der Befragten, oder das Ort, wo er den Text gefunden hat.

Im Vergleich zu den im vorigen Jahrhundert gefundenen Texten haben diese Heilsprüche, die der Verfasser nach 1960 gesammelt hat, eine reduzierte und unvollständige Form. Dies beweist eine Auflösung der rumänischen archaischen Kultur.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Bukowina, Vasile S. Cârdei, Folklore, Heilsprüche.

Continuăm publicarea colecției de folclor medical realizată de medicul Vasile S. Cârdei, cu descânțete pentru unele boli ale copiilor.

Mapa care conține „descânțete de spariat” poartă nr. de inv. 11 253 și numără 42 de texte. Ca și în cazul descânțetelor de deochi, pe care le-am tipărit în numărul 1/2016 al „Analelor Bucovinei”, culegătorul nu menționează constant numele informatorilor, vârsta, locul culegerii.

Tipologic, descânțetele „de spariat” din Colecția de folclor medical „Vasile S. Cârdei” – performate în magia terapeutică pentru a vindeca o boală ce afectează mai ales copiii („răul copiilor”) și pe femeile însărcinate –, pot fi încadrate la descânțetele de „ceas rău cu spariat” sau descânțetele „de ceas rău”. Provocată de un „duh rău”, identificat adeseori cu Borza sau, mai rar, cu Samca, numită în Bucovina și „spurcata”¹, boala se manifestă prin tremurat și slăbiciune: „Să gădesc pe N., să-l sperii,/ De piept să-l iau,/ Jos să-l dau,/ Spatele să-i sucesc,/ Pieptul să-i

* * Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

bolzăsc,/ Sângele să-i beau, /Puterea să-i iau!” (vezi mai jos, nr. 19). Singurul remediu al bolii, recunoscut în comunitatea tradițională, era descântecul.

Elena Pascaniuc

Descânțece de spariet

1. *Descântec de spariet*

(Se începe cu glas moale și se continuă cu voce din ce în ce mai tare):

Nouă sparieți,

Opt sparieți,

Șapte sparieți,

Șase sparieți,

Cinci sparieți,

Patru sparieți,

Trei sparieți,

Doi sparieți,

Un spariet,

Nici un spariet.

Cum au pierit cei nouă sparieți, așa să piară, să răspiară sparietul din cap, din trup, mâni și picioare.

Fugi, hâdule, sparietule,

Că de nu-i fugi,

Cu grebla te-oi grebla,

Cu mătura te-oi mătura,

Cu furca te-oi arunca!

Și unde te-oi arunca?

În munți pustii și văi adânci,

Unde vacă neagră nu rage,

Popă slujbă nu face!

Acolo să locuiești,

Acolo să vecuiești.

Acolo te-așteaptă șapte fete,

Cu mesele-ntinse și făclii aprinse,

Șapte buți de vin și-un cap de cal,

Să bei, să te veselești,

De [cel] descântat să te despărțești!

1 S. Fl. Marian, *Nașterea la români*. Studiu etnografic, ediție critică de Teofil Teaha, Ioan Șerb, Ioan Ilișiu, București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1995, p. 23, 30. Boala este descrisă de S. Fl. Marian astfel: „Sub «ceas rău cu spariat» înțeleg românii din Bucovina acea boală care sfarmă pe copiii cei mici în piept și-i face să tremure și din cauza căreia copiii slăbesc așa de tare, de gândești că acuși-acuși au să moară”, p. 242–243.

Fugi, hâdule, sparietule,
Cu dinți[i] ca grebla,
Cu ochii ca stecla,
Cu barba de buci,
Cu nasul plin de mucii!

[*Tehnică*]: Se ia o ulcică cu apă neînțepută (adusă de la fântână, cu condiția ca cel ce o aduce să nu se uite înapoi și să nu vorbească cu nimeni), în care sunt stinși nouă cărbuni din plită, după care descânțecul se repetă de trei ori (o dată, când se pun cărbunii în ulcică, a doua oară, pe prag și a treia oară, când bea bolnavul din ulcică), în trei locuri, apoi se udă cu apă părțile bolnave (cap, gât, ochi, nas etc.).

Apa rămasă în ulcică se toarnă pe un par din gard și se spune: „Cum nu stă apa cu cărbune pe par, așa să nu șadă boala în bolnav”. (Vicov de Sus)

2. *Descânțec de spariet*

Boji îmbujorată,
Cu ochi[i] beliți,
Cu dinții rânjiți,
Cu mânilor crăpăcioase,
Cu picioarele flocoase!
Nu te duce la copil,
Du-te la Marea Neagră,
Pe aceea o înspăimântă
și pe aceea o înfricoșează.
Că eu cu mătura te-oi mătura
și cu grebla te-oi grebla
și în mare te-oi arunca!
Să rămâie [N.] curat și luminat,
Cum Dumnezeu l-a dat. (Vicov de Sus)

3. *Descânțec de speriat*

Maica Domnului și-a noastră,
În palatul ei din Rai
Iese acuma la fereastră.
Auzi când o chemai.
Uite, pruncul Ionică
De-un duh rău e supărat.
Pune-i paznic pe un înger,
Că e prunc nevinovat.
Maica Domnului și-a noastră,
În palatul ei din Rai

Râde acuma la fereastră.
Pruncul când i-l arătai,
Dreapta-ntinse peste dânsul.
Ionică stă ca puiul
Învălit de-a lui aripă.
Nu mai plânge noaptea-n somn,
Duhuri rele fug de el.
Ionică crește mare și sănătos și frumușel
Și Maica Domnului cu el. (Arbore)

4. *Descântec de spariet*

[*Tehnică:*] Se pune într-o petică un dup² de lână și un fir de busuioc, se aprinde și se învârte în jurul capului celui speriat și se spune:

Șiulică, șiulică,
Nu ț-a ci nimicî.
Di ț-a ci ciava,
Eu te-oi discânta.
Beșâna, beșâna,
La gât îi purta-o.
La țiganu, banu,
Bilici ciocanu.
Ca țiganu drâmba,
cu firita [?] drâmba,
S-o duci acasă,
S-o pui pi masî,
Sî zîci[:] rade-o, măi, tatî!
S-o pui pi-un pom ratezat,
Sî dai di sufletu cui te-o botizat.
Sî nu prinț bani în mânî,
Pân' ce nu prinț pcieli di beșânî.
Apoi, se scuipe de trei ori. (inf. Bodale Ilie, 88 de ani, din Vicov de Sus)

5. *Descântec de spariet*

Borză îmborzurată,
cu gura cascată,
cu barba cât cotu,
cu trupu cât șchiopu!
Tu unde te duci?
Eu mă duc la [N.],
să-l spării, să-l răspării,

2 Dup – s. m. smoc de lână

sângele să i-l sug,
carnea să i-o mânânc,
bună de nimica să i-o las.
Tu, borză îmborzurată,
cu gura cascată,
cu barba cât cotu,
cu trupu cât șchiopu!
Tu nu mergi la [N.]
s-o spării, s-o răspării,
sângele să i-l sugi,
carnea să i-o mânânci
și bună de nimica s-o lași!
Tu du-te-n cre[i]jerii munților,
că acolo este o pasăre
cu clonțul de fier,
cu trupul de oțel.
Pe aceea s-o apuci,
carnea să i-o mânânci,
sângele să i-l sugi
și bună de nimica s-o lași.
Iar [N.] să rămâie luminată și curată,
Cum e de la maică-sa lasată. (Vicov de Sus)

6. *Descântec de spariet*

Boză îmbozată,
Boză înspăimântată,
Boză cu ocii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Un' te duci?
Mă duc la [N.],
Să-l spării, să-l răspării,
Sângele să-i beu,
Carnea să-i mânânc.
Boză îmbozată,
Boză înspăimântată,
Boză cu ocii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Nu te duce la [N.],
Du-te la mare,
Este-un clean cu coada-n geamănari,
Pe acela să-l spării, să-l răspării,

Sângele să-i bei,
Carnea să-i mânânci.
Să rămâie [N.] curat, luminat,
Ca de la Dumnezeu dat,
Ca mama când l-a născut,
Ca Hristos când l-a făcut,
Ca busuiocul în floare,
Ca soarele când rasare,
Ca soarele-n senin,
Ca apa din mir [*sic!*] – amin.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu. (inf. Georgescu Eufrozina, 58 de ani, Vicov de Sus)

7. *Descântec de spariet*

Spariet unu am di spariet,
Spariet doi am di spariet,
Spariet trei am di spariet,
Spariet patru am di spariet,
Spariet cinci am di spariet,
Spariet șase am di spariet,
Spariet șapte am di spariet,
Spariet opt am di spariet,
Spariet nouă am di spariet,
Spariet zece am di spariet.
Sparietura, sagitura și pocitura,
Dacă s-o spariet mâncând,
Dacă s-o spariet jucând,
Dacă s-o spariet dormind,
Eu toate le-oi aduna
Și pe mare le-oi arunca.
Suflețălu ista să rămâie curat și luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca Maica Domnului ci l-o lasat. (Burla)

8. *Descântec de spariet*

– Unde mergi tu, trancanind?
– „Merg la [N.], tropaind,
Fața să i-o îngălbenesc,
Viața să i-o scurtesc,
Sângele să-i beau.”
– „Nu te duce,

Fața nu i-o îngălbeni,
Viața nu i-o scurta,
Sângele nu-i bea.
Du-te în pădure,
Pe copaci te pune,
Du-te în pustii
Și la oameni să nu vii!” (Vicov [de] Jos)

9. *Descânțec de speriat*

Borză îmborțată,
Borză înfocată,
Cu dinții rânjiți,
Cu ochii boldiți!
Nu te boldi, nu te rânji la [N.],
Du-te și te boldé
Și te rânjé la mare,
Că-i găsi o mreană
Și spero și respero.
Bolde-te și te rânjește
Și fața vesteje-i-o,
Și cătătura stimoșe³-i-o. (Vicov de Jos)

10. *Descânțec de spariet*

Cine te-a deochiat de luna,
Să-i mânânce gâtul funia.
Cine te-a deochiat de marța,
Să-i mânânce gâtul ața
Și ochii gălbeaza.
Ptioa, ptioa, ptioa! (Calafindești)

11. *Descânțec de spariet*

[*Tehnică:*] O femeie bătrână ia nouă cărbuni, îi pune într-o sticlă cu apă neîncepută și cu un băț de mătură și ață roșie descântă copilul:

Unu te-o spariet, unu te-o despariet,
Doi te-o spariet, doi te-o despariet.

.....
Nouă te-o spariet, nouă te-o despariet.
Să se ducă pe codri și pe pustie sparietul,
Să rămâi cu disparietul,
Să ramâi curat, luminat,

3 a stimoși – vb. IV; var. reg. a schimonosi; a urâți.

Ca de Maica Domnului lasat.
(Cu apa, se spală copilul dimineața și seara.) (Bălinești)

12. *De spariet*
Sparia unu,
Sparia doi,
Sparia trei,
Sparia patru,
Sparia cinci,
Sparia șase,
Sparia șapte,
Sparia opt,
Sparia nouă.
Spaima și sagitatura
Și pocitura
Și ochii
Și roci[i],
Toate le-oi lua
În unghiile,
În degetile,
Toate le-oi lua,
Într-o ghioacă le-oi înfunda,
În Marea Neagră le-oi arunca.
La Marea Neagră
Este o pasăre galbănă.
Acolo ea vecuiește,
Unde cucușul negru nu cântă,
Vacă neagră nu se mulge
Și bou negru nu împunge.
Și unde plecați,
Nouă voinici ne-nsurați,
Pe nouă cai ne-nvățați?
Ce căutați,
Ce cercetați?
Ceas rău,
Duh rău,
De samă nu băgați
Și-napoi vă-nturnați.
Copila să rămâie curată, luminată,
Ca Maica Domnului ce-a lăsat-o. (Burla)

13. *Descânțec de spariet*

Tehnică: se ia o bucățică de mătură și o cârpă de cămașă ciobănească. Se învelesc la un loc, se aprinde la un capăt și astfel se descântă:

Un spariat,
Doi speriați,

.....

Nouă speriați,
Nouăzeci și nouă de speriați,
Să scoată spaima de la copil,
Din creștetul capului, din obraz, din ochi,
Din gură, din limbă, de sub limbă,
Din rinichi, de sub rinichi,
Iar copilul să rămână curat
Și de boală curățat.
Să nu rămână înspăimântat
Cât un fir de mac,
În patru despicat
Și în mare aruncat.

Se scuipe în patru părți, apoi se dă pe fața copilului cu cârpa respectivă.
(Mănăstirea Humorului)

14. *Descânțec de spariet*

Se folosește apă neîncepută, în care se aruncă trei cărbuni, iar femeia descântă:

Chei⁴, boghete,
Chei, rahnete,
Fugi de la [N.]!
De n-oi fugi,
Cu coasa te-oi cosi,
Cu grebla te-oi grebla,
Cu mătura te-oi mătura,
În mare te-oi arunca.
Acolo este un balaur
Cu solzii de aur.
Te-a bea și te-a mânca,
Nimic din tine n-a rămânea.
[N.] să rămână curat,
Cum Dumnezeu l-a dat.

După terminare[a] descântecului, apa se toarnă pe capul bolnavului, ca să se însănătoșească. (inf. Andrișan Toader, Grănicești)

4 a cheri, chei – vb.IV, reg.; cu var. pcieri, pcei; a pieri, a dispărea.

15. *Descântec de spariet*

Borticoasă, borticoasă,
Cu chișioarele lucoasă,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Du-te-n pădure,
Unde câne negru nu gurchește⁵,
Fatî, cosiță nu-mpletește,
Femeie, soare nu zărește.
Cu descântecu de la mine
Și leacu de la Dumnezeu. (Satu Mare)

16. *Descântec de spăriet*

Tehnică: se ia o bucată de suman, în care se înfășoară busuioc, lână laie, făină de porumb, păianjeni, o bucățică de p[o]tlog de opincă, se aprinde și se afumă bolnavul de la cap până la picioare, de nouă ori. (inf. Aga Catrina, Putna)

17. *Descântec de spariet*

De s-a spariet cu una, eu îl descânt cu două,
De s-a spariet cu două, eu îl descânt cu trei,
De s-a spariet cu trei, eu îl descânt cu patru,
De s-a spariet cu patru, eu îl descânt cu cinci,
De s-a spariet cu cinci, eu îl descânt cu șase,
De s-a spariet cu șase, eu îl descânt cu șapte,
De s-a spariet cu șapte, eu îl descânt cu opt,
De s-a spariet cu opt, eu îl descânt cu nouă.
Ieși, sparietule, din acest om,
Că cu sulița te-oi înțapa,
Cu cuțitu te-oi taia,
Și cu mătura te-oi matura,
Și în Marea Neagră te-oi arunca.
Omu să rămâie curat și luminat,
Cum îi de la maică-sa dat. (Marginea)

18. *Descântec de spariet*

Amin, amin, diamin,
Adoarme ca pământu!
Fata pădurii,
Undi ti duci tu?

5 (nu) gurchește – (nu) latră

Mă duc la [N.]
S-o spări, s-o răspări,
Să-l strușăsc,
Să-l sucesc.
Nu ti duci tu la [N.]!
Să ramâie curat, luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca maica lui ce l-a născut,
Ca Dumnezeu ce l-a făcut.

19. *Descântec de speriat*

Ho, borză îmborzată,
Cu gura căscată!
Unde mergi așa-nfocată?
Mă duc pe cale, pe cărare,
Pe drumul cel mare,
Să gălesc pe [N.], să-l sperii,
De piept să-l iau,
Jos să-l dau,
Spatele să-i sucesc,
Pieptul să-i bolzăsc⁶
Sângele să-i beau,
Puterea să-i iau!
Da' nu merge la [N.],
Du-te la Marea Neagră,
Că acolo este o mreană,
Pe aceea o sperie,
Sângele i-l bea,
Puterea îi ia.
Și [N.] va rămânea
Curat și luminat,
Cum Dumnezeu l-a dat,
Maica Domnului l-a luminat.
Material folosit: usturoi pisat, trei crenguțe de mătură.
Cu acelea le-ai măturat / Și tu ai rămas curat. (Horodnic de Jos)

20. *Descântec de speriat*

Borză-mborzurată,
Cu gura căscată,
Cu barba cât cotu,

⁶ bolzăsc – vb., reg.; variantă locală, contrasă de la vb. a (se) bolnagi, bolnagesc; a (se) îmbolnăvi.

Cu trupu cât șchiopu,
Tu unde te duci?
– „Eu mă duc la [N.],
Să-l sperii, să-l răsperii,
Sângele să i-l sug,
Carnea să i-o mănânc,
Bună de nimica s-o [sic!] las.
Tu, borză-mborzurată,
Cu gura căscată,
Cu barba cât cotu,
Cu trupu cât șchiopu!
Tu nu merge la [N.],
S-o spării, s-o răsării,
Sângele să i-l sugi,
Carnea să i-o mănânci
Și bună de nimica s-o lași!
Tu du-te-n creierii munților,
Că acolo este o pasăre,
Cu clonțul de fier,
Cu trupul de oțel.
Pe aceea s-o apuci,
Carnea să i-o mănânci,
Sângele să i-l sugi
Și bună de nimica s-o lași.
Iar [N.] să rămâie luminată și curată,
Cum e de la maică-sa lăsată.
Material folosit: usturoi pisat, trei crenguțe de mătură. (Horodnic)

21. *Descântec de speriat*

Tehnică: Se ia un cuțit, care se poartă de trei ori deasupra capului bolnavului, a trunchiului și picioarelor, apoi se pune lângă copil, cu o mătură alături, și așa doarme până dimineața.

Dacă-i spariet [N.] de 11 sparieți,
Să rămâie 10 sparieți.
Dacă-i spariet [N.] de zece sparieți,
Să rămâie nouă sparieți.
.....
Dacă-i spariet [N.] de doi sparieți,
Să rămâie un spariet.
Dacă îi spariet [N.] de un spariet,
Să nu rămâie niciun spariet.

Descântecul de la mine
Și leacul de la Dumnezeu – amin. (Horodnic)

22. *Descântec pentru speriat*

S-o **sânicat**, s-o mânicat
[N.] de la casa lui,
De la masa lui,
Hrănit, curat și luminat,
Când pe dânsul l-a întâmpinat
O borză îmborzată,
Borză înfierbântată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu nasul cât cotul,
Cu barba cât știopu,
Să vie să-l înfricoșeze,
Să-l înspăimânteze,
În rea boală să-l bage,
Carnea să-i mânânce,
Sângele să-i bea,
Zi de moarte să-i pună.
Tu, Borză îmborzată,
Borză înfierbântată,
De la [N.] să te duci
În dealul garaleului,
Căci acolo sunt copii de zmeoaică.
[Pe] aceia sperie-i,
[Pe] aceia în rea boală bagă-i.
Carnea să le mânânci,
Sângele să le bea,
Zi de moarte să le pună.
[N.] să rămână curat și luminat,
Ca Dumnezeu când l-a făcut,
Ca maica când l-a născut.
Amin ca soarele-n senin.
De la mine descântecul,
De la Dumnezeu sfântu, leacul.

Tehnică: se descântă bolnavul de trei ori cu un fir de busuioc care, apoi, se pune sub pernă. (inf. Sfichi Minodora, Voitineli)

23. *Descântec de spariet*

Pe vale, pe carare, pe drumul cel mare,

Pe nimeni nu vedea, pe nimeni n-auzea,
Numai pe [N.] suspinând sau vuirând.
Nu te suspina, nu te vuiera,
Du-te-n marea cea mare,
Că acolo este un pește mare,
Vadu ia, sângele bea.
Vorbele de la mine și leacul de la Dumnezeu. (inf. Hura Maria, Voitinel)

24. *Descântec de spariet*

Se iau trei crenguțe de mătură, care se rotesc deasupra celui bolnav și se recită:

Boajă bujorată,
Boajă înfiorată,
Boajă cu dinți rânjiți,
Boajă cu ochi stecliți,
Unde mergi?
– „Merg la [N.],
Cu frica să-l înfric,
Rău să-i pun în spate,
Sângele să-i beau,
Puterea să-i iau,
Ciolanele să-i rășnesc,
Fața să-i îngălbenesc.”
Boajă bujorată,
Boajă înfiorată,
Boajă cu dinți rânjiți,
Boajă cu ochi stecliți,
Mergi în mare,
Că acolo este o mreană,
Pe aceea s-o înfrici,
Rău să-i pui în spate,
Sângele să-i bei,
Puterile să-i iei,
Ciolanele să-i rășnești,
Fața să-i îngălbenesti.
[N.] să rămână
Ca soarele senin,
Ca maica ce-a făcut-o,
Amin! (inf. Iusescu Calina, Frătăuții Vechi)

25. *Descântec de spariet, de pocit*

Se ia o cană cu apă neînceptută și nu se vorbește pe drum. Cu un cuțit, se ia câte un cărbune din foc, se aruncă peste cap în cana cu apă și se spune pentru fiecare [de la unu la nouă]:

„Aista-i pocit! / al doilea este de spăriet, / al treilea este de deochiet, / al patrulea este de mirare, / al cincilea este de strigare, / al șaselea este de lungoare, / al șaptelea este de pocitanie, / al optulea este de strigat, / al nouălea este de scapat de boli!

Apoi, cuțitul se bagă în foc până se înroșește, se scoate și se fac nouă cruci, spunându-se: „toți balaurii, toți șerpii, toate lighioanele să ieie boala de la [N.], care este spăriet ori pocit și s-o ducă prin codri, unde cucoșul nu cântă și omul nu locuiește și acolo să locuiască boala, și pe N. să-l lase curat, luminat, ca de Dumnezeu dat.

26. *Descânțec de spariet*

– „Săgeată însăgetată,
Cu foc îmbracată,
Uni mergi?”
– „Ma duc sî aprind câmpurile
Și sî ard fânurile!”
– Nu ti duci sî aprinz câmpurili,
Cî pi Ghiorghî nouă l-o spariet,
Opt l-o dispariet.
Opt l-o spariet,
Șepti l-o dispariet.
Șepti l-o spariet,
Șesî l-o dispariet.
Șesî l-o spariet,
Cinci l-o dispariet.
Cinci l-o spariet,
Patru l-o dispariet.
Patru l-o spariet,
Trie l-o dispariet.
Trie l-o spariet,
Doi l-o dispariet.
Doi l-o spariet,
Unu l-o dispariet.
Unu l-o spariet,
Ieșî, spaimă-nspaimântată
Din cap, din tăti ciolanili,
Din tăti închiiturili,
Sî ramâi Ghiorghî curat, luminat,

Cum Maica Domnului l-o dat.
Ieși, spaimă-nspaimântată
De la Ghiorghei,
Și du-ti prin munți,
Prin pustietăți,
Pe uni mârli nu miaunî,
Cucoșu nu cântî.
Acolo sî traiești
Și acolo sî viacuești.
(Se aruncă nouă cărbuni în apă și se numără invers, de la nouă la unu).
S-o stâns carbunii,
Ș-o ramas ca un cir di mac,
În patru dischicat.
Sî chieri cum chieri roua la soari
Și stochitu din carari.
Cuvintili di la mini
Și leacu de la Maica Domnului.

27. *Descântec de sclintit*

Vine moșu de la deal
Pe botă sprijinind,
În cârjă trăgând.
Mâna s-a uns,
Cârja s-a rupt
Bota o plesnit
Și mâna s-o lecuit.
(Se descântă în timp ce se face masaj cu unt de oaie.)

28. *Descântec de speriat*

Nu zgâria, nu urla, nu sparia,
Du-te-n pădurea neagră, [unde]
Câni nu bat,
Cucoșii nu cântă,
Ai masa-ntinsă,
Făclie aprinsă,
Linguri zugrăvite,
Pahare umplute.
Bea, mănâncă și petrece,
Și pe Ileana o lasă
Curată și luminată,
Ca Maica Domnului,

Ce-a lasat-o din razele soarelui. (inf. Rotaru Natalia, Dolheștii Mici)
[Tehnică:] se descântă de trei ori, cu trei căței de usturoi descântați prin înțepare cu acul.

29. *Descânțec de spariet*

Ho, borză poneagră,
Ce-ai venit așa înfocată?
De-ai venit pe pădure,
Pădurea ai dărâmat-o.
De-ai venit pe apă,
Apa ai săcat-o.
Pe [N.] de cap l-ai îmbatat,
Ochii i-ai împaienjenit.
Leacul e de la Dumnezeu,
Descânțecul de la mine,
De cum l-am auzit și eu.
Din spate, din mâini, din picioare,
Din 99 de închiituri.
Pcei și răspei,
De pe capul lui [N.] să răspei,
El să rămâie luminat, curat,
Ca de la Dumnezeu lăsat.
Leacul de la Dumnezeu
Descânțecul de mine,
După cum l-am auzit și eu.
Pcei, pcei și răspei,
De pe capul lui N. să te iei,
N. să rămâie curat,
Ca de la Maica Domnului lăsat. (inf. Macovei Aurelia, Gura Humorului)

30. *Descânțec de spariet*

Măi baiete, măi baiete,
Mă-ta te-a făcut,
Popa te-a botezat,
Paharel în mână alb ți-a dat
Să te apere de nouă sparieți,
De opt sparieți,
De șapte sparieți,
De șase sparieți,
De cinci sparieți,
De patru sparieți,

De trei sparieți,
De doi sparieți,
De un spariet.
Rămâi curat și luminat,
Cum Dumnezeu te-a lăsat.
Și Maica Domnului și Iisus Hristos
Să-ți fie de folos. (inf. Hopulele Victoria, 68 de ani, Cacica)

31. *Descântec de spariet*

S-o sânecat,
S-o mânecat,
Pe cale,
Pe carare,
Pe drumul cel mare
Merge Boarza-nborzată,
Cu gura cascătă,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți.
– „Unde mergi tu Boarză-nborzată,
Cu gura căscătă?”
– Mă duc la [N.]
S-o sar, s-o răsar,
S-o spării, s-o răspării,
Fața să-i îngălbenesc,
Ochii să-i împainjenesc,
Vinele să-i scurtez,
Zilele să-i împuținez.”
– „Nu te duce la [N.],
Boarză-mborzată,
Cu gura căscătă.
Du-te la mare,
C-acolo este o mreană galbănă,
Cu coada geamănă,
S-o spării, s-o răspării,
Fața-i îngălbenește,
Ochii-i paienjenește,
Zilele-i scurtează,
Anii-i împuținează.
Pe N. las-o curată și luminată,
Cum e de la Dumnezeu dată.

Tehnică: se recită de trei ori, învârtindu-se (...?) în jurul capului. (Vicov de Jos)

32. *Descânțec de speriet*

Borză îmborzată,
Borză înșeurată,
Cu ochii înholbați,
Cu dinții rânjiți,
Nu veni la Ileana și-o sparie,
Fața nu-i îngălbeni,
Ceas de moarte nu-i găsi.
Du-te la mreana
Codîngeamînă⁷
Ș-o spărie, ș-o răspărie,
Fața să-i îngălbenesti,
Ochii să-i împainjenești,
Ceas de moarte să-i găsești.
Ileana să rămâie curată, luminată,
Ca un fir de mac
În mare aruncat. (inf. Pîrghie Valeria, 52 de ani, Vicov de Jos)

33. *Descânțec de speriat*

Borză îmborzată,
Borză înfocată,
Cu ochii holbați,
Cu dinții rânjiți,
Unde te duci?
Mă duc la [N.]
S-o sparii, s-o dispării,
Sângele să-i beau,
Carnea să-i mănânc,
Fața să i-o stric.
Nu te duce la [N.],
Du-te la marea mare,
Că acolo este mreană,
Cu coada geamănă,
Și pe aceea spări-o și dispări-o,
Sângele-i bei,
Carnea vesteje-i,

⁷ Cuvânt compus, din „coada în geamănă”.

Trupu-ngălbene-i.
Pe [N.] las-o
Luminată și curată,
Cum mă-sa a născut-o
Și Dumnezeu a făcut-o. (inf. Țugui Maria, 60 de ani, Vicov de Jos)

34. *Descântec de spariet*
S-o mânecat, s-o mânecat Vasile
De la masa lui, de la casa lui,
Gras, frumos, sănătos.
Când a fost la margine de cărare,
Înainte i-a[u] ieșit
Pocitor și pocitoare,
Moroi și moroaică
Ceas rău și cesoaică.
Nime în lume nu-l vedea,
Nime în lume nu-l ajungea,
Numai Maica Domnului, din poarta cerului:
– „Ce, Vasile, te căinești, ce te mișelești?”
– „Bine, Maica Domnului, că mă-ntrebi!”
M-am pornit de la casa mea,
De la masa mea,
Gras, frumos, sănătos.
Când am fost la margine de carare,
Înainte mi-a ieșit
Pocitor și pocitoare,
Moroi și moroaică,
Ceas rău și cesoaică.”
Maica Domnului i-a zis:
Borză îmborzată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba cât cotul,
Cu trupul cât stiopul,
Unde te duci
Iute ca vântul,
Tare ca gândul,
Roua scuturând, iarba clătinând?
Tu la Vasile nu te duce,
Că te-a bate sfânta iară.
Du-te [la] Marea Neagră,

Că este o mreană galbănă
Cu coada geamănă,
Pe aceea spari-o, răspari-o
Și-n rea boală o bagă,
Zilele scurtează,
Carnea împuținează,
Sângele bea-i,
Sănătatea ia-i,
Dar Vasile să rămâie curat
Și luminat, ca aurul strecurat. (Vicov de Jos)

35. *Descântec de spăriet*

Se iau trei fire de mătură care nu se mai folosește și se poartă pe deasupra copilului bolnav (dacă copilul este acolo), iar dacă copilul nu este de față, se descântă în apă adusă proaspătă de la fântână, în care se introduc și se scot firele de mătură, zicând:

Borză îmborzată,
Borză înfocată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu ochii ca stecla,
Cu dinții ca grebla,
Undi ti duci?
Mă duc la N.,
Sângele să-i beu,
Carnea să-i mânânc,
Cias di moarti să-i las.
Nu ti duci la N.,
Du-te la marea mării,
Că acolo este o mreană
Cu coada geamănî,
Sângele să-i bei,
Carnea să-i mânânci,
Cias de moarte să-i laș.
Pi N. să-l laș curat
Și luminat,
Ca maica ce l-o facut,
Ca Dumnezeu ce l-o nascut.
Amin,
Ca soarele în sanin.

Dacă copilul nu este de față, se descântă apa cu care se spală acaasă copilul și apoi i se dă să bea de trei ori, dar să nu fie cu fața spre soare, iar cele trei crenguțe de mătură se pun sub perna pe care doarme. (inf. Calancea Glicheria, 72 de ani, Vicov de Jos)

36. *Descântec de speriat*

Amin, amin,
Cozmea de amin,
Adormoca pădurii,
Unde te duci,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți?
Mă duc la N.
Să-l stârnesc,
Să-l îngrozesc,
Să-l țâp, să-l spării.
Întoarce-te înapoi,
Haită de câine,
La N. nu te duce,
Du-te în codrii bodrii,
În codre putregăite,
Acolo țâpă,
Acolo plânge,
Acolo sperie,
Acolo resperie.
Tu la N. să nu rămâi,
Cât un fir de mac
În vânt vânturat.
Aceluia [N.]
Să-i fie de leac. (Vicov de Jos)

37. *Descântec pentru boala cea rea și sperietură*

Tehnică: Se ia o strachină curată, în care se pune apă curată și busuioc sau un cuțit. Se descântă cu unul din cele două descânțece și se aruncă apoi apa peste hotar. Busuiocul pentru descântat se strânge de Ziua Crucii, dimineața, înainte de răsăritul soarelui, spunând:

Eu te iau de aicea
Și de ce boală oi avea,
De acela leac să hii!
Cel bolnav de boala cea rea sau spăriet se descântă cu busuiocul sau cuțitul muiat în apă, astfel:

Borză îmborzată,
Borză înșeurată,
Un te duci așa-nfocată,
Cu gura căscată,
Cu limba spânzurată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu picioare rapanoasă,
Cu mâinile flocoasă?
Mă duc la N.,
Sângele să-i beu,
Puterea să-i ieu,
Ochii să-i păienjenesc,
Fața să-i vestejesc,
Inima să-i mânânc!
Nu te duce la N.,
Sângele nu-i bea,
Puterea nu-i lua,
Ochii nu-i paienjeni,
Fața nu-i vesteji,
Inima nu-i mânca,
Ceas de moarte nu-i da!
Du-te pe butuci,
Pe răzbutuci,
Pe codri,
Pe răscodri,
Pe frunza fagului,
Pe cetina bradului,
Acolo-i găsi un holotău,
Acolo-i găsi leacul tău,
Acolo-i bea,
Acolo-i mânca,
Acolo-i junghia,
Acolo-i săgeta,
Cutare ... să rămâie curat, luminat,
Cum de Dumnezeu îi dat
Și de Maica Domnului lăsat.

Se mai poate descânta astfel:

Samcă cu samcoi,

Moroi cu moroi,
Ieși de la cutare
Din inimă,
De sub inimă,
Din plămâni,
De sub plămâni,
Din rărunchi,
De sub rărunchi,
Din toate mădulele,
Din toate încheieturile.
Și te du unde cucuș negru nu cântă
Și unde vacă neagră nu rage.
Acolo-i bea,
Acolo-i mânca,
Acolo-i junghia,
Acolo-i săgeta.
Cutare ... să rămâie curat, luminat,
Cum de Dumnezeu îi dat
Și de Maica Domnului lăsat! (Bilca)

38. *Descântec de speriat*

Bojă îmbojată,
Bojă înșearbântată,
Cu ochii zgâiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba cât cotul,
Cu trupul cât șiotul,
Unde te duci?
Mă duc la [N.],
Tare s-o spării,
Și s-o nohodesc,
De moarte s-o prigătesc.
Bojă îmbojată,
Bojă înșearbântată,
Cu ochii zgâiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba cât cotul,
Cu trupu cât șiotul,
Nu te duce la [N.]
S-o sparie,
S-o nohode,

Și de moarte o prigate.
Du-te mai bine la Marea Roșie,
Unde este o mreană roșie
Și-i spărie-o,
Și-i nohodi-o,
Și de moarte-i prigati-o.
Iar [N.] să rămâie curată,
Luminată și frumoasă
Ca apa și ca soarele dimineața.
Boala să nu ramâie
Ca un fir de mac,
În nouă dispicat,
În mare aruncat.
Să fie de leac. (Bilca)

39. *Descânțec de spăriet*

Unu spărie, doi dispărie,
Doi spărie, trei dispărie,
Patru spărie, cinci dispărie,
Cinci spărie, șase dispărie,
Șase spărie, șapte dispărie,
Șapte spărie, opt dispărie,
Opt spărie, nouă dispărie,
Nouă spărie, zece dispărie.
Se descântă la fel, cu apă și cărbuni. (Arbore)

40. *Descânțec de spăriet*

Iese din pădure o borză neagră,
Cu ochii ca sfecla,
Cu dinții ca grebla.
De te-ai spăriet cu una,
Eu te-oi despăria cu două,
De te-ai spăriet cu două,
Eu te-oi despăria cu trei,
.....
De te-ai spăriet cu nouă,
Eu te-oi despăria cu nouăzeci și nouă,
Cu mâinile mele amândouă.
Să rămâi luminat, curat,
Ca de la Maica Domnului lasat. (inf. Bădăluță Ana, Todirești)

41. *Descânțec de spaimă*

Vrăjitoarea ia copilul bolnav în brațe și iese afară noaptea, la orele 12 și cu trei bucăți de pâine. Merge în fața casei, face o cruce și aruncă o bucată de pâine peste casă, drept în față, mai face o cruce și aruncă a doua bucată de pâine peste casă, în dreapta, și la fel, cu a treia bucată de pâine, spre stânga. După ce a terminat, spune:

Bună sara, sfântă și cinstită mama pădurii,
Eu ti cinstesc pi tini cu pâne și cu sare,
Tu dă-i băiatului meu somnul tău cel dulce. (Vatra Moldoviței)

42. *Descântec pentru copil speriat*

Se ia puțină mătură părăsită și se învelește cu o bucată de cămașă ciobănească. Acestea, legate la un loc, formează un șomotoc. Apoi se aprinde la un capăt, după care se înconjoară copilul spunând: un speriat, doi speriați, trei speriați, ... nouă speriați, 99 de speriați să scoată spaima de la X, din creștetul capului, din fața obrazului, din zvârcu nasului, din gură, din limbă și de sub limbă, din inimă și de sub inimă și X să rămână curat și luminat, să nu rămână înspăimântat nici cât un fir de mac, în patru despicate și în mare aruncat. Apoi se stinge șomotocul și se trece cu dânsul pe fața și mâinile copilului. (Mănăstirea Humorului)